

Ježíš – hlavní postava listu Židům

Texty na tento týden

Žd 1,5–14; 1,8.9; 2,14–16; 5,1–6; 8,8–12

Základní verš

„Z toho, co bylo řečeno, plyne: máme velekněze, který usedl po pravici Božího trůnu...“ (Žd 8,1)

Apokryfní 4. kniha Ezdrášova, židovský spis, který vznikl několik desetiletí po listu Židům, kolem roku 100, obsahuje modlitbu: „Ten celý příběh stvoření jsem před tebou vypo- věděl, Hospodine, protože tys řekl, že kvůli nám jsi stvořil svět... A přesto, Hospodine, tyto národy, které jsou pokládány za nic, nám nyní začaly vládnout a nás pohlcovat; my pak, tvůj lid, který jsi nazval svým prvorozeným, jednorozeným následovníkem, jsme jim vydáni všanc.“ (Soušek Zdeněk, *Knihy tajemství a moudrosti: mimobiblické židovské spisy: pseudepi- grafy*, sv. II, Praha: Vyšehrad, 1999, 4 Ezdráš 6,55–58)

Čtenáři listu Židům pocítovali pravděpodobně něco podobného. Pokud byli Božími dět- mi, proč procházeli takovým utrpením?

Pavel napsal dopis, aby povzbudil jejich víru uprostřed zkoušek a problémů. Připomněl jim (i nám), že Boží zaslíbení se naplní prostřednictvím Ježíše, který sedí po Otcově pravici a brzy nás vezme domů. Než se tak stane, Ježíš nám zprostředkovává požehnání od Otce.

Osnova lekce

Tato lekce se zaměřuje na skutečnost, že centrální postavou celého listu Židům je Ježíš, který je v něm představen jako ten, kdo dává našim životům smysl a naději. V souhrnném pohledu na celý dopis si povšimneme pěti významných rolí, které jsou v něm Ježíši připisovány.

- Žd 1,5–14: Ježíš – náš Král (neděle)
- Žd 1,8.9: Ježíš – zprostředkovatel požehnání (pondělí)
- Žd 2,14–16: Ježíš – náš zástupce (úterý)
- Žd 5,1–6: Ježíš – náš velekněz (středa)
- Žd 8,8–12: Ježíš – prostředník lepší smlouvy (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

JEŽÍŠ – NÁŠ KRÁL

⁵Komu kdy z andělů Bůh řekl: „Ty jsi můj Syn, já jsem tě dnes zplodil!“ A jinde se praví: „Já mu budu Otcem a on mi bude Synem.“⁶A když chce uvést Prvorozeného do světa, praví opět: „Ať se mu pokloní všichni andělé Boží!“⁷O andělech je řečeno: „Jeho andělé jsou vanutí větru a jeho služebníci plápolající oheň.“⁸O Synovi však: „Tvůj trůn, Bože, je na věky věků a žezlo práva je žezlem tvého království.“⁹Miluješ spravedlnost a nenávidíš nepravost, proto pomazal tě, Bože, Bůh tvůj olejem radosti nad všechny tvé druhy.“¹⁰A dále: „Ty, Pane, jsi na počátku založil zemi, i nebesa jsou dílem tvých rukou.“¹¹Ona pomínou, ty však zůstáváš; nebesa zvetšejí jako oděv,¹²svineš je jako plášť a jako šat se změní, ty však jsi stále týž a tvá léta nikdy neustanou.“¹³Kterému z andělů kdy řekl: „Usedni po mé pravici, dokud ti nedám nepřátele za podnož tvého trůnu!“¹⁴Což není každý anděl jen duchem, vyslaným k službě těm, kdo mají dojít spasení? (Žd 1,5–14)

Osobní studium

List Židům nám představuje velmi důležitou myšlenku: Ježíš je vládcem a veleknězem a sedí po pravici Božího trůnu (Žd 8,1). Jako Bůh byl Ježíš vládcem vesmíru vždy. Ale poté, co Adam a Eva zhřešili, se stal pánem tohoto světa satan (J 12,31; 14,30; 16,11). Ježíš však přišel a porazil satana na kříži. Tím získal zpět právo vládnout těm, kteří ho přijali za svého Spasitele (Ko 2,13–15).

První dvě kapitoly listu Židům se zaměřují na představení Ježíše jako Krále.

Jaká je hlavní myšlenka úvodních veršů (Žd 1,5–14)?

V těchto verších nacházíme tři různé součásti slavnostního uvedení Ježíše na trůn. Za prvé, Otec prohlašuje Ježíše za královského Syna (Žd 1,5). Za druhé, Bůh představuje Syna nebeskému zástupu, který se mu klaní (Žd 1,6), zatímco Otec připomíná jeho stvořitelskou roli a právo vládnout (Žd 1,8–12). A konečně, Bůh uvádí Syna na trůn, což je vlastně potvrzením jeho moci nad zemí (Žd 1,13,14).

Jednou z nejdůležitějších teologických pravd Nového zákona je skutečnost, že v Ježíši Bůh naplnil své zaslíbení dané Davidovi (viz 2S 7,8–16 a L 1,30–33). Ježíš se narodil jako Davidův potomek v Davidově městě (Mt 1,1–16; L 2,10.11). Lidé Ježíše často nazývali „syn Davidův“. Byl popraven na základě obvinění, že se prohlašoval za „krále Židů“ (Mt 27,37). Petr a Pavel kázali o tom, že Ježíšovo zmrtvýchvstání bylo naplněním zaslíbení, které dostal už David (Sk 2,22–36; 13,22–37). A Jan napsal, že Ježíš je „lev z pokolení Judova, potomek Davidův“ (Zj 5,5).

List Židům potvrzuje tento pohled na Ježíše. V Ježíši Bůh naplnil svá zaslíbení Davidovi: Bůh mu dal „velké jméno“ (Žd 1,4); představil ho jako svého vlastního Syna (Žd 1,5); potvrdil ho jako věčného Stvořitele a Pána (Žd 1,8–12) a posadil ho po své pravici (Žd 1,13.14). Podle Židům 3 a 4 je to Ježíš, kdo vede lid do Božího odpočinku. Ježíš je také stavitelem Božího domu (Žd 3,3.4).

Ježíš je tedy právoplatným vládcem země, kterou pro nás vydobyl v zápase s uzurpátorem satanem.

Aplikace

Jak můžeš uprostřed zkoušek prožívat klid z poznání, že Ježíš je vládcem vesmíru?

JEŽÍŠ – ZPROSTŘEDKOVATEL POŽEHNÁNÍ

¹¹Hospodin přísahal Davidovi na svou věrnost – nevezme to nazpět: „Toho, jenž vzejde z tvých beder, dosadím po tobě na trůn. ¹²Dodrží-li tvoji synové mou smlouvu i toto mé svědectví, jemuž je budu učit, navždy budou též jejich synové sedat na tvém trůnu.“ ¹³Hospodin si totiž zvolil Sijón, zatoužil jej mít za sídlo: ¹⁴„To je místo mého odpočinku navždy, usídlim se tady, neboť po něm toužím.“ (Ž 132,11–14)

⁸O Synovi však: „Tvůj trůn, Bože, je na věky věků a žezlo práva je žezlem tvého království. ⁹Miluješ spravedlnost a nenávidíš nepravost, proto pomazal tě, Bože, Bůh tvůj olejem radosti nad všechny tvé druhy.“ (Žd 1,8.9)

Osobní studium

Mezi zajímavé starozákonné koncepty patří, že zaslíbený král z Davidova rodu bude zastupovat a představovat svůj lid před Bohem.

Porovnej uvedené dvojice textů. Jaká zaslíbení daná Izraeli se měla naplnit v životě a díle zaslíbeného krále?

Ex 4,22.23 a 2S 7,12–14

Dt 12,8–10 a 2S 7,9–11

Dt 12,13.14 a Ž 132,1–5.11–14

Izrael byl Božím synem a Bůh mu chtěl dát místo, kde by si odpočinul od svých nepřátel. Bůh si také vybral místo v jejich středu, kde mělo přebývat jeho jméno. Tato zaslíbení daná Izraeli se nyní měla naplnit prostřednictvím krále z rodu Davidova. Ten by byl přijatým Božím synem, Bůh by mu dal odpočnutí od jeho nepřátel a na Sionu měl vybudovat chrám, ve kterém mělo přebývat Boží jméno. Bůh chtěl naplnit zaslíbení daná Izraeli prostřednictvím krále

z Davidova rodu. Tento král by zastupoval Izrael před Bohem.

Díky zástupci či zprostředkovateli ve vztahu mezi Bohem a Izraelem by bylo možné zachránit smluvní vztah s Bohem. Aby mohli Izraelci přijmout Boží ochranu a Boží požehnání, požadovala smlouva s Mojžíšem věrnost celého národa (viz Joz 7,1–13). Smlouva s Davidem však umožňovala naplnění Božích požehnání díky věrnosti jediné osoby – krále z rodu Davidova.

Naneštěstí většina králů na Davidově trůnu nebyla věrná, a tak Bůh nemohl Izraelcům požehnat tak, jak toužil. Ve Starém zákoně nacházíme množství zpráv o tom, jak nevěrní byli tito králové.

Dobrou zprávou je, že Bůh poslal svého Syna, který se narodil jako syn Davidův a který byl dokonale věrný. Bůh proto může díky jeho věrnosti naplnit všechna zaslíbení daná vyvolanému lidu. Když Bůh žehná králi, mají z toho užitek všichni. Právě proto je Ježíš prostředníkem požehnání, které dostáváme od Boha. Díky němu k nám plynou Boží požehnání. Naše jediná naděje na spasení vychází pouze z Ježíše a z jeho díla pro nás.

Aplikace

Uvažuj o situacích, kdy jsi sám ve svém vztahu s Bohem selhal a zklamal. Jakou máš zkušenost s Boží milostí? Jakých nezasloužených požehnání si nejvíc ceníš?

JEŽÍŠ – NÁŠ ZÁSTUPCE

¹⁹Lid však odmítl Samuela uposlechnout. Prohlásili: „Nikoli. Ať je nad námi král! ²⁰I my chceme být jako všechny ostatní národy. Náš král nás bude soudit a bude před námi vycházet a povede naše boje.“ (1S 8,19.20)

¹⁴Protože děti spojuje krev a tělo, i on se stal jedním z nich, aby svou smrtí zbavil moci toho, kdo smrtí vládne, totiž ďábla, ¹⁵a aby tak vysvobodil ty, kdo byli strachem před smrtí drženi po celý život v otroctví. ¹⁶Neujímá se přece andělů, ale „ujímá se potomků Abrahamových“. (Žd 2,14–16)

Osobní studium

Porovnej úvodní texty (1S 8,19.20 a Žd 2,14–16). Co Izraelci očekávali od krále a jak se tyto touhy naplnily v Ježíši?

Izraelité chtěli krále, který by byl jejich soudcem a zároveň by je vedl do vítězných bitev. Zapomněli totiž, že jejich skutečným Králem je Bůh. Úplné obnovení Boží vlády nad jeho lidem se uskutečnilo až v Ježíši. Jako náš Král nás Ježíš vede v boji proti nepříteli.

Text Žd 2,14–16 popisuje Ježíše jako zástupce slabých lidských bytostí. Kristus čelil ďáblu, porazil ho a vysvobodil nás z otroctví. Tento popis nám připomíná zápas mezi Davidem a Goliášem. Po svém pomazání za krále (1S 16) David zachránil své bratry z otroctví tím, že porazil Goliáše. Podmínky souboje totiž určily, že si vítěz zotročí všechny z poražené strany (1S 17,8–10). David tedy bojoval jako zástupce Izraele.

Uvažuj o textech Iz 42,13 a 59,15–20. Jak je Hospodin popsán v těchto verších?

Text Žd 2,14–16 naznačuje, že Bůh zachránil Izrael úplně sám. Všimni si také verše z Izajáše: „Ale Hospodin praví toto: „I bohatýru je možno vzít zajatce, co pobral ukrutník, může uniknout. Já s tvými odpurci povedu spor, já spásu dám tvým synům“ (Iz 49,25).

Jako křesťané si někdy myslíme, že se satanem bojujeme sami. Když čteme text Ef 6,10–18, vidíme, že opravdu jsme v zápase se silami zla. Ale nesmíme zapomínat, že Bůh bojuje za nás a do boje jde před námi. My jsme součástí jeho armády, a proto musíme používat jeho výzbroj. Ale rozhodně nejde o náš osamělý zápas. V Ef 6 apoštol Pavel píše všechny výzvy v množném čísle (posilněte, oblečte, vezměte, stůjte přepásání a obutí, třímejte, modlete se a bděte). Jako církev máme v Boží zbroji bojovat společně, pod vedením našeho zástupce, kterým je samotný Bůh.

Aplikace

Co to znamená vzít si celou Boží výzbroj? Jak ti ve tvých osobních zápasech a v boji s pokušením pomáhá Boží moc?

JEŽÍŠ – NÁŠ VELEKNĚZ

‘Každý velekněz, vybraný z lidí, bývá ustanoven jako zástupce lidí před Bohem, aby přinášel dary i oběti za hříchy. ‘Má mít soucit s těmi, kdo chybují a bloudí, protože sám také podléhá slabosti. ‘A proto je povinen přinášet oběti za hřích nejenom za lid, ale i sám za sebe. ‘Hodnost velekněze si nikdo nemůže přisvojit sám, nýbrž povolává ho Bůh jako kdysi Árona. ‘Tak ani Kristus si nepřisvojil slávu velekněze sám, ale dal mu ji ten, který řekl: „Ty jsi můj Syn, já jsem tě dnes zplodil.“ ‘A na jiném místě říká: „Ty jsi kněz navěky podle řádu Melchisedechova.“ (Žd 5,1–6)

Osobní studium

List Židům v 5.–7. kapitole představuje další Ježíšovu roli. Je našim veleknězem. Autor vysvětluje, že se takto naplňuje Boží slib zaslíbenému králi z rodu Davidova, že bude ustanoven jako „kněz navěky podle řádu Melchisedechova“ (Ž 110,4; citováno v Žd 5,5.6).

Uvažuj o uvedených textech. Jaké úkoly plnili kněží?

Lv 1,1–9

Lv 10,8–11

Mal 2,7

Nu 6,22–26

Žd 5,1–4

Kněží byli ustanoveni pro dobro lidí. Měli je zastupovat před Bohem a zprostředkovávat jejich vztah s Bohem. Kněz byl prostředníkem. (Platilo to ve všech kněžských systémech, ať už šlo o židovské, řecké nebo římské náboženství.) Kněz nám umožňuje, abychom se mohli přiblížit k Bohu, a všech-

no, co dělá, má napomáhat navázání a budování vztahu mezi námi a Bohem.

Kněz přinášel oběti za člověka. Lidé totiž nemohli přinášet oběti osobně. Kněz věděl, jaký dar či oběť by měl člověk přinést, aby ji Bůh přijal, a aby tak zprostředkoval očištění a odpuštění.

Kněží také vyučovali Božímu zákonu. Byli znalci Božích přikázání a měli na starost jejich vysvětlování a uplatňování.

A konečně, kněží měli odpovědnost za zprostředkování Hospodinova požehnání. Jejich prostřednictvím Bůh projevoval lidem svou dobrou vůli a dobrotu.

Verš 1Pt 2,9 však dodává ještě něco dalšího. My, věřící v Ježíše, jsme nyní „královské kněžstvo“. Taková role znamená obrovskou přednost. Kněží mohli ve svatyni přistupovat k Bohu. Dnes k němu můžeme přistupovat směle a s důvěrou prostřednictvím modlitby i my (Žd 4,14–16; 10,19–23). S tím je spojena i velká odpovědnost. Máme spolupracovat s Bohem na jeho díle záchrany světa. Chce, abychom druhým vysvětlovali Boží zákony a zásady. Chce také, abychom přinášeli oběť chvály a dobrých skutků, které se mu líbí. Máme úžasnou přednost a také odpovědnost!

Aplikace

Co ve tvém životě mění skutečnost, že jsi součástí „královského kněžstva“? Jak tato pravda ovlivňuje tvůj život?

JEŽÍŠ – PROSTŘEDNÍK LEPŠÍ SMLOUVY

⁸Ale když Bůh kárá svůj lid, říká: „Hle, přicházejí dny, praví Hospodin, kdy s domem izraelským i s domem judským uzavřu smlouvu novou, ⁹ne jako byla ta smlouva, kterou jsem uzavřel s jejich otci v den, kdy jsem je vzal za ruku, abych je vyvedl ze země egyptské. Neboť oni nezůstali v mé smlouvě, a já jsem se jich zřekl, praví Hospodin. ¹⁰A toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, praví Hospodin: Dám své zákony do jejich mysli a napíšu jim je na srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem. ¹¹Pak už nebude učit druh druh a bratr bratra a nebude vybízet: ‚Poznej Pána,‘ protože mě budou znát všichni, od nejmenšího až po největšího. ¹²Slituji se nad jejich nepravostmi a na jejich hříchy už nevzpomenu.“ (Žd 8,8–12)

Osobní studium

List Židům se v kapitolách 8 až 10 zaměřuje na dílo Ježíše jako prostředníka nové smlouvy. Problém staré smlouvy spočíval v tom, že byla jen předzvěstí všeho dobrého, co mělo teprve přijít. Její ustanovení měla předznamenávat, zobrazovat a popisovat dílo, které Ježíš vykoná v budoucnosti. Kněží představovali Ježíše, ale oni sami byli smrtelní a hříšní. Nemohli projevat dokonalost, protože dokonalý je jen Ježíš. Kromě toho sloužili ve svatyni, která byla jen „náznakem a stínem“ (Žd 8,5) nebeské svatyně.

Ježíš vykonává svou kněžskou službu v pravé svatyni a díky němu máme přístup k Bohu. Oběti zvířat představovaly Ježíšovu smrt jako oběť za nás. Jejich krev však nemohla nikoho očistit od zlého svědomí, to může jen Ježíšova krev. Jen díky Ježíši, vírou v něho a přijetím jeho prostřednické služby za nás můžeme k Bohu přistupovat se smělou důvěrou (Žd 10,19–22).

Uvažuj o úvodním textu (Žd 8,8–12). Co nám Bůh zaslíbil v nové smlouvě? Jaký to má praktický vliv na tvůj život?

Tím, že Otec ustanovil Ježíše naším veleknězem, uvedl do života novou smlouvu, která zrealizuje to, co stará smlouva mohla

pouze naznačovat. Nová smlouva přináší to, co může uskutečnit jen dokonalý, věčný kněz, zároveň Bůh i člověk. Tento Velekněz nejenže vysvětluje a učí Boží zákon, ale také jej i vkládá do našich srdcí. Tento Velekněz nabízí oběť, která přináší odpuštění. Tento Velekněz nás očisťuje a proměňuje. Odstraní naše kamenná srdce a dá nám „srdce z masa“ (Ez 36,26). Dělá z nás nové stvoření (2K 5,17). Tento Velekněz nás požeňná tím nejobdivuhodnější způsobem – přivádí nás do přítomnosti samotného Otce.

Bůh ustanovil starou smlouvu, aby poukazovala na budoucí dílo Ježíše Krista. Ve svém záměru a cíli byla nádherná. Mnozí však přišli o požeňnání, které jim nabídl Ježíš svou službou, protože nebyli ochotni opustit symboly a stíny staré smlouvy a přijmout pravdu, na kterou tyto symboly ukazovaly.

„Jen v Kristu měl chrám své opodstatnění. Chrátové bohoslužby byly předobrazem oběti Božího Syna. Kněžská služba měla představovat jeho prostřednickou službu. Celý systém obětní bohoslužby byl symbolem Spasitelovy smrti za vykoupení lidstva. Všechny tyto oběti ztratí význam ve chvíli, kdy se ona velká událost, kterou po věky znázorňovaly, stane skutečností.“ (DA 165; TV 101)

Aplikace

V čem je Ježíš lepším veleknězem, než byli velekněží staré smlouvy?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

V listu Židům nejsou jen nádherné a povzbuzující pravdy. Nacházíme v něm i mnoho varování a výstrah, které jsou nejsilnější v kapitolách 10 až 12.

Tyto oddíly spojují minimálně dvě myšlenky. Za prvé, porovnávají generaci Izraelců, kteří byli 40 let na poušti, se čtenáři listu Židům. Za druhé nás vyzývají, abychom věřili.

Izraelci, kteří putovali po poušti, viděli úžasné projevy Boží moci, které se naplno projevíly znamením a zázraky při jejich vysvobození z Egypta. Na hoře Sínaj slyšeli Boha, který jim předával Desatero. Viděli ohnivý sloup v noci a oblačný sloup přes den. Jedli manu, chléb z nebe. Pili vodu, která vytryskla ze skály všude, kde tábořili. Ale když doputovali k hranicím zaslíbené země, nebyli schopni Bohu důvěřovat. Neměli dost víry, ačkoli to jediné od nich Bůh vyžadoval. „Bez víry však není možné zalíbit se Bohu“ (Žd 11,6).

Pavel říká, že podobně jako Izraelci, i my stojíme na hranicích zaslíbené země (Žd 10,37–39). Naše výsady i odpovědnost jsou však mnohem větší. Neslyšeli jsme sice mluvit Hospodina z hory Sínaj, ale prostřednictvím Písma jsme viděli Boží zjevení: Boha v těle, Ježíše Krista (Žd 12,18–24). Otázkou je: Budeme mít víru? Autor nás povzbuzuje, abychom následovali příklad postav z dlouhého seznamu, který vrcholí samotným Ježíšem.

Otázky k rozhovoru

1. Naučili jsme se, že Ježíš je naším zástupcem, který nás předchází v zápase se satanem. Jak můžeme bojovat společně, sjednoceni jako církev pod zástavou našeho Zahránce? Co nám brání prožívat jednotu? V čem nás chce satan jako církev oslabit? Jak satan oslaboval Izrael v minulosti?
2. Jako věřící tvoříme společenství kněží a vede nás Bůh. V čem může vaše sborové společenství přinášet lepší oběť chvály a dobrých skutků před Bohem? Buďte konkrétní a praktičtí.
3. V čem se naše situace podobá situaci Izraelců těsně před vstupem do zaslíbené země? Co se můžeme z této podobnosti naučit?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____